Mányoki Ádám (1673–1757) festménye
Bp., Szépművészeti Múzeum

A RÁKÓCZI-SZABADSÁGHARC 1703–1711

11.B
2026. okt. 5.

1. Okok – TK 99/2. és 101/6. – **?**

- nemesség – Újszerzeményi Biz. → gazd. sérelmek
  – rendi sérelmek (pl. megyék mellőzése)
- vitézlő rend – szélnek eresztve
- jobbágyok – megnövekedett adók
  porció, forspont

Σ (ismét) általános elégedetlenség
a Habsburgokkal szemben

Ismeretlen festő alkotása, MNM

2. II. Rákóczi Ferenc

Borsi (1676) – Rodostó (1735)

- szülei: I. Rákóczi Ferenc vál. erd. fej.,
  Zrínyi Ilona (Thököly I.) ⟶
  └ Munkács – **?**
- katolikus neveltetés (Bécsben németül beszél, német nőt vesz el)

Borsi, kastély

Rákóczi-birtokok

1989/90 (– ?) előtti és utáni pénzek

3. A szabadságharc kitörése

- 1700 → RF levele XIV. Lajosnak → bécsújhelyi börtön
  → Rákóczi Lo.-ba menekül
- Tisza-vidéki felkelők (Esze T.) „felkérik” mozgalmuk vezetésére
- nemzeti egység: jobbágyok – nemesek egyaránt csatlakoznak
  vallási tolerancia TK 101. o.
- kurucok – név? (labancok – ?) TK 64/15.
  └ könnyűlovasság → portyázásban jók, csatákban Ø

- zászló – ?
- spanyol örökösödési háború
  XIV. Lajos harca a sp. trónért;
  Fro. ↔ Habsburg Bir. (1701–14) → ??
  → alig van H. reguláris sereg Mo.-on
  → Felvidék, Tiszántúl gyors elf.
  (Dunántúl, Erdély még nem)
  → várakat nem tudnak bevenni

4. Eseménytörténet

a) a szab. harc felfelé ívelő szakasza (1703–05)

- szécsényi országgyűlés (1705)
  - Mo. rendi konföderáció
  - II. RF vezérlő fejedelem
  - 24 tagú szenátus (élén Bercsényi Miklós)
  - Cu-libertások kibocsátása név – ?
    → elértéktelenedik – ?
    anyaga + nincs fedezet

- kuruc gazdaság
  - bevételek: adók, vámok, II. RF családi birtokai, fr. segély = 40–50 %
  - a többit a hadsereg maga „gazdálkodja ki” – ?

b) 1705–07: tetőpont

- Vak Bottyán (B. János) → Dunántúl átmeneti elf.
  török felszab. harcok hőse **– ?**
  Érsekújvár – müezzin ledobása
  átáll a labanc oldalról
  hatvanas éveiben jár
  1709: † agyhártyagyull.

- Esze Tamás → É-Erdély átmeneti elf. (D-Erdélyt miért nem?)
  †: ref./kat. kurucok közti vita → békít → seregbontó ágyú…

- 1707 – ónodi országgyűlés
  – „Eb ura fakó, József császár nem királyunk!” (BM)
  └ **?**

  I. József (1705–1711)

  Habsburg detronizációk – **!**

  jelölt: külföldi – II. Miksa Emmánuel bajor vál.fejed.
  nem vállalja – **?**

  – köztehervisélés = általános adózás

  (nemesek, fejed. is)

  a Turóc megyei követek ellenkeznek

  → megölik őket

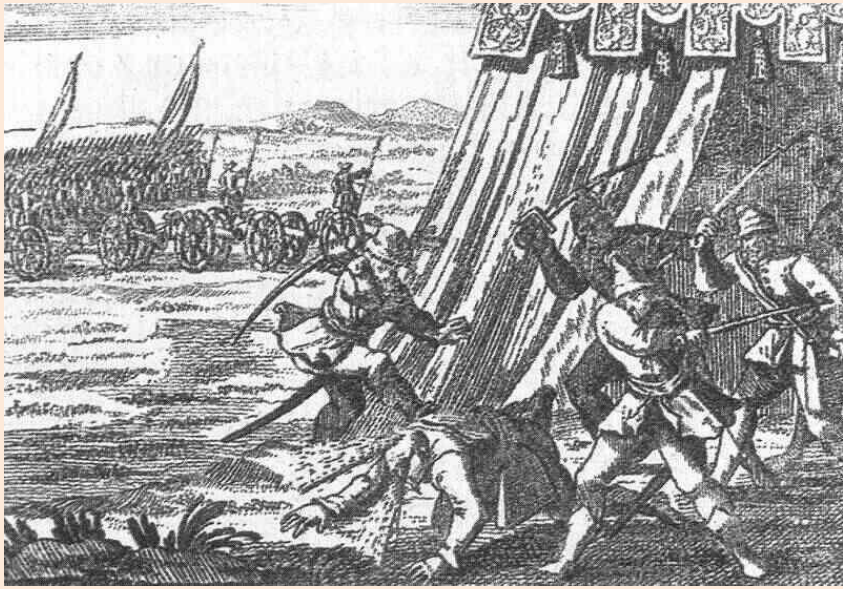

- 1708 – pozsonyi labanc ogy.
  – II. RF-et is meghívják – nem megy el
  – az új császár, I. József békét keres

c) 1707–11: hanyatló szakasz

- kuruc külpolitika
  - XIV. L. – kisebb összegeket, hadmérnököket, fr. tiszteket küld
    - szöv.-nek nem ismeri el II. RF-et ← rebellis
  - európai helyzet: 1704, Höchstädt – ?
  - 1707, varsói szerződés: II. RF – Nagy Péter cár ígérget
    (É-i háb.: nem érdeke a Habs.-okat ellenségévé tennie, a svédek ellen keres szövetségest)
- belső összefogás felbomlik
  - kiábrándulás paraszt részről
    ← adók, elhúzódó harcok
  - látják a túlerőt – TK 102/10.
  - nemesek: adó
  - kiegyezést keresők hangosak
    + I. József rugalmasabb apjánál

A magyarországi császári haderő és a kuruc hadsereg létszámadatai

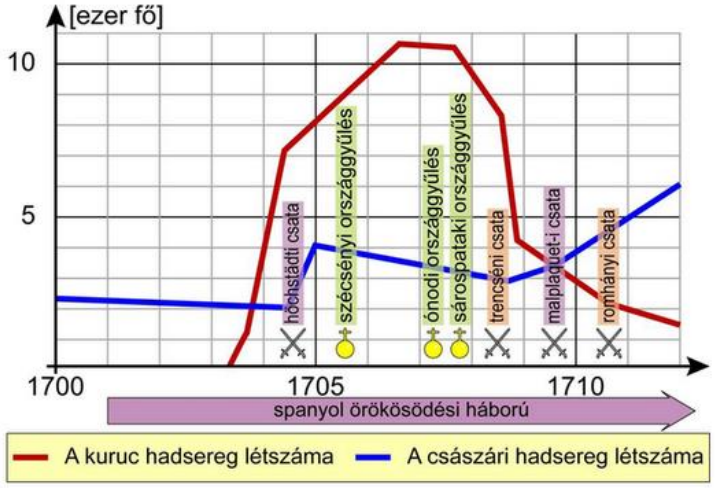

- kurucok (portyázó harcmodor) < reguláris cs.-i csapatok

  TK 102/9.

  1708, Trencsén: súlyos vereség harmadakkora csapattól

  1710, Romhány: vereség

  → katonai összeomlás

5. Szatmári béke

labanc – gr. Pálffy János (magyar!)

kuruc – Károlyi Sándor (1712: báró)

└ nem áruló!

II. RF nevezte ki főparancsnoknak, aki a tárgyalásokkal végig egyetértett

ügyes manőverezés

a magyar nemesség elkerüli a csehek 1620-i sorsát

1711. ápr. 30. – szatmári béke – TK 104. o.

→ vallásszab.

→ rendi alkotmány visszaállítása

→ Újszerz. Biz. Ø

→ aki hűségesküt tesz, megtarthatja életét és javait (vitam et bonum)

↓

III. Károlynak (1711–40) – I. J. öccse

Ø megtorlás

TK 104/18.

1711. máj. 1. – nagymajtényi sík: kuruc fegyverletétel (zászlókat; a kézifegyvereket megtarthatják)

6. Értékelés – ?

- 1711 – m. nép úgy éli meg, mint ami véget vet egy értelmetlen háborúskodásnak
- független m. királyság nem sikerült
- de a rendi dualizmus fennmaradt
- II. RF egyéni sorsa: nem tesz hűségesküt

→ Rodostó † 1735

→ Confessiones, Emlékiratok

→ Mikes Kelemen: Törökországi levelek (207 fiktív levél)

→ újratemetése – ?

1906, Kassa ⟶

(Zrínyi Ilonával együtt)

(Thököly → Késmárk)

A II. Rákóczi Ferenc hamvait szállító gyászhintó a kassai székesegyház előtt

PÁSZTOR JÁNOS szobrász,
GYÖRGYI DÉNES építész
(1937, II. RF † 200. évford.)

KISFALUDI STROBL ZSIGMOND
szobra (1955)